

Draaiboek Theoretisch Technische Cursus (TTC)

Systeemtherapie – de basis

Basisopleiding tot NVRG systeemtherapeut –Petra Deij, 2018; aangepast in 2019 & 2020.

21 juni 2021 – 9 juni 2022

Door de NVRG tot 19-11-2023 geregistreerd onder nummer D18008.

Theoretisch technische basiscursus NVRG

Het betreft een 22-daagse cursus die 132 uur beslaat. De cursus maakt onderdeel uit van het gehele theoretisch technische opleidingstraject van 212 uur. Na deze cursus volgen nog twee specialistische modules à 40 uur.

Voor het NVRG-opleidingstraject telt deze cursus mee als basiscursus bestaande uit de modules: inleiding (60 uur), vervolg (60 uur) en wetenschap (12 uur). Cursisten nemen aan de gehele cursus deel, het is niet mogelijk om in te schrijven voor losstaande onderdelen.

Doelgroep

Deelname is mogelijk voor de NVRG systeemtherapeut i.o. en andere geïnteresseerde professionals die (willen) werken met systemen.

Het is van belang dat de deelnemer voldoende werkervaring kan opdoen zodat eigen casuïstiek kan worden ingebracht en het geleerde in de praktijk wordt gebracht. Cursisten moeten deze kans krijgen (en nemen) in de eigen werksituatie of dit zelfstandig elders organiseren.

Indien een cursist hier problemen mee ondervindt krijgt z/hij de mogelijkheid dit op te starten tot de 7^e bijeenkomst. Indien de cursist dan nog geen systeem kan behandelen, vergaat de kans op het certificaat; cursist kan in overleg met de docent(en) wel deel blijven nemen aan de cursus.

Docenten

Het vaste docenten-duo bestaat uit Petra Deij en Robert van Hennik. Beiden zijn systeemtherapeut, opleider, leertherapeut en supervisor. Bijzonder is dat beiden betrokken zijn bij het systemische doctoraat aan de University of Bedfordshire in Luton (GB): Robert is daar gepromoveerd en werkt daar als supervisor en tutor, en Petra is bezig met haar promotietraject aldaar.

Daarnaast vragen zij een aantal collega's als gastdocent op bepaalde thema's of modellen, zodat de juiste expertise op de juiste plekken wordt ingezet.

Indeling cursus

De cursus is opgedeeld in drie fasen en volgt daarmee de opdeling van een behandeling. Er is sprake van een parallelproces; de opleiding beoogt dat de opleider(s) de cursisten op dezelfde zorgvuldige wijze in het proces begeleiden zoals cliënten tijdens een behandeling door de verschillende fasen worden geleid.

Fase 1: Kennismaken en opstarten: overeenstemming werkwijze, doelstelling, wat is nodig

Fase 2: Veranderen: wat valt er te leren en hoe voegt dit in bij eerder opgedane kennis en ervaring?

Fase 3: Bestendigen en afsluiten: evalueren wat heeft plaatsgevonden, welke valkuilen zijn nog of weer te verwachten, wat is nog nodig, hoe gaat ieder verder? Afscheid nemen van een periode.

Kennismaken en opstarten

Cursisten maken kennis met elkaar, met de opleider(s) en met de grondbeginselen van systeemtherapie. Er is expliciet aandacht voor de werkrelatie en het creëren van een veilig opleidingsklimaat en gezamenlijk feedbackcultuur wordt opgestart. Er worden persoonlijke leerdoelen opgesteld en de structuur en het kader van de cursus worden doorgenomen.

Inhoudelijk is er aandacht voor de kennismaking en start van een systeembehandeling, historie van de systeemtherapie en verschillende perspectieven. Er wordt kennis gemaakt met de belangrijkste systemische interventies en technieken.

Veranderen

De cursisten hebben kennis gemaakt met wat systeemtherapie is, hoe het bij hun ervaring en kennis kan passen en hoe zij dit in kunnen gaan voegen op de eigen werkplek. De verandering zet door, systemisch denken gaat deel uitmaken van het werk, er breekt een periode aan die moeilijk en spannend kan zijn om de overgang van 'onbewust onbekwaam' naar 'bewust onbekwaam' alvorens 'bewust bekwaam' te bereiken. In de cursus is er (net als in een behandeling) doorgaand aandacht voor de verandering an sich: loopt het proces van opleiding goed, is de werkrelatie nog in orde, waar moet worden bijgestuurd, wat heeft de cursist nodig. Er is aandacht voor de eigen leerstijl, en hoe de deelnemer ervoor kiest om bepaalde veranderingen wel en andere veranderingen (nu) niet aan te gaan: welke goede redenen heb je daarvoor?

Afsluiten

Tegen het einde van de cursus bekijken deelnemers zichzelf en elkaar en opleider(s) de cursisten met betrekking tot de groei in de cursus. Er zullen waarschijnlijk geen verrassingen optreden, gaandeweg het jaar is doorgaand geëvalueerd. Aan de afsluiting zit een eindopdracht vast, dit is toch iets bijzonders en verdient derhalve een duidelijke markering. In de eindfase staan de presentaties van de cursisten centraal en hierdoor wordt stil gestaan bij het naderende afscheid.

Wetenschap

De 12-urige module wetenschap maakt deel uit van deze basisopleiding.

Opleidingsdoelen

-1- systemisch kijken en denken

De cursus wordt gegeven vanuit een systeemtheoretisch referentiekader. Ieder gedrag en individu wordt gezien vanuit zijn context en krijgt betekenis in die context. De cursus richt zich op het vertrouwd raken met een systeemtheoretische benadering van (problematische) interacties en interpersoonlijke relaties en daagt de deelnemers uit om de individualistische blik los te laten. De cursist maakt kennis met verschillende systemische referentiekaders en leert systemisch observeren, analyseren, diagnosticeren en behandelen.

De cursist leert:

- oog krijgen voor de wisselwerking tussen individu met haar/zijn sociale context: inleiding in het systemisch denken en kijken
- het wederzijds effect van genoemde wisselwerking zien op zowel het individu als diens omgeving
- het eigen waarnemings- en betekenisveld te verruimen door de aandacht voor individuen te verleggen naar aandacht voor interpersoonlijke processen en verhalen
- de eigen plek in de behandeling deel uit te laten maken van de systemische wisselwerking tussen therapeut en cliëntensysteem
- zichzelf zien als een onderdeel van het systeem in de praktijkkamer met cliënten, als teamlid, als collega en verwijzer, als onderdeel van een organisatie
- wetenschappelijke artikelen op het gebied van systeemtherapie op waarde schatten

Voor de historische context zullen de belangrijkste stromingen uit het verleden voorbij komen om de cursisten een idee te geven van de ontwikkeling van het systeemtherapeutische gedachtegoed en vak. Verschillende moderne perspectieven komen aan bod. In het huidige postmoderne tijdperk wordt het vak in meer geïntegreerde en collaboratieve vorm uitgeoefend en dit zal daarom uitgebreider aan bod komen, met meer aandacht voor het intergenerationele/contextuele, narratieve, oplossingsgerichte, experiëntiële en gehechtheidspectief en de integratie daarvan. Het is vooral van belang dat de cursist kennismaakt met

diverse manieren van kijken en handelen. De cursist wordt aangemoedigd de eigen stijl verder te ontwikkelen en de eigen professie en het eigen werkveld daarin mee te laten resoneren, alsmede de ervaringen en perspectieven van de medecursisten daarin op te nemen.

-2- systemisch handelen en interveniëren

De cursist leert een therapeutisch gesprek te hanteren vanuit een systemische visie en met systemische interventies.

De cursist kan aan het einde van de cursus

- een gesprek leiden vanuit de attitude van meervoudige partijdigheid
- veerkrachten in een systeem herkennen, benoemen en er gebruik van maken in de therapie
- zichzelf als therapeut functioneel en persoonlijk inbrengen in de behandeling
- een 'niet wetende', zoekende houding verdragen en dit verder ontwikkelen. De eigen nieuwsgierigheid en empathie oproepen en aanboren
- diverse interactiepatronen en feedbackpatronen herkennen en benoemen
- werken met een genogram + linguagram
- systemische analyses maken waarin de samenhang van de problematiek met de omgeving waarin mensen leven centraal staat
- op respectvolle, onvoorwaardelijke en accepterende wijze invoegen in een systeem, daarbij in het oog houdend dat hijzelf als therapeut ook deel uitmaakt van dit therapeutisch systeem
- theorie en praktijk zijn (startend) geïntegreerd met reflectie op zichzelf en de eigen werkwijze

Leren

De opbouw van de cursus maakt gebruik van de leermodellen van Kolb en de leerpiramide van Miller. Deze modellen sluiten goed op elkaar aan. Cursisten worden aangemoedigd hun eigen leerstijl te leren kennen en daarop te durven leunen maar worden tevens uitgenodigd daarnaast gebruik te maken van andere leerstijlen om meer in zichzelf aan te boren.

Kolb onderscheidt vier domeinen in het leerproces, ieder doorloopt deze domeinen in een andere volgorde met vaak meer of minder nadruk op het ene of het andere domein. De opleiding wil alle domeinen aanreiken en deelnemers zowel de mogelijkheid geven zich thuis te (blijven) voelen in het meest bekende domein als ook uitdagen zich in een ander domein te begeven.

Concreet ervaren ('sensing/feeling')

De cursus laat deelnemers zoeken naar eigen oplossingen en geeft ruimte om te experimenteren, om een eigen stijl te ontwikkelen die toepasbaar is op meerdere vlakken en die bij hen past.

Waarnemen en overdenken ('watching')

De cursus biedt tijd en ruimte om te overwegen, een plan te maken en ervaringen te overdenken.

Analyseren en abstract denken ('thinking')

De cursus biedt kennis, theorie en de uitdaging hier zelf iets aan toe te voegen in de eigen presentaties.

Actief experimenteren ('doing')

De cursus biedt participatie en uitdagende taken en opdrachten, die nieuwe ervaringen en kansen en een sprong in het diepe bieden.

Miller onderscheidt de leerniveaus weten, weten hoe, tonen en doen. Zoals de NVRG dit onderschrijft in de Richtlijnen cursusraaiboek TTC is tijdens de cursus aandacht voor de eerste drie niveaus: weten, weten hoe en tonen. In het onderwijs heeft dit plaats in theorie (weten), reflectie op het werk en de uitvoering (weten hoe) en rollenspel/presentaties (tonen). Met het 'doen' maken cursisten in de praktijk een start en dit zal verder worden uitgebouwd en in supervisie worden besproken.

Literatuur

Cursisten dienen de volgende boeken aan te schaffen:

Handboek Systemtherapie, tweede herziene druk, 2014.

Anke Savenije, M. Justine van Lawick en Ellen T.M. Reijmers (red.). Utrecht: De Tijdstroom.
ISBN 9789058982575

Samen in Gezinstherapie. Over afstemming en dialoog in de gezinstherapeutische praktijk, 2019.

Peter Rober. Kalmthout (Be): Pelckmans Pro. ISBN 9789463370691.

Family Therapy. Models and techniques, 2011.

Janice M. Rasheed, Mikal N. Rasheed and James A. Marley. Thousand Oaks (CA): SAGE Publications.
ISBN 978-1412905749 (ook verkrijgbaar als e-book).

Andere literatuur wordt aan de cursisten beschikbaar gesteld.

De mening van cursisten over de literatuur wordt hogelijk op prijs gesteld, zowel met betrekking tot inhoud, leesbaarheid als hoeveelheid. Er wordt dan ook per keer expliciet gevraagd naar de mening over de literatuur

Kennis, vaardigheden en attitude

Theorie, vaardigheden en attitude zijn nauw met elkaar verweven en vullen elkaar in wederkerigheid aan. Ten bate van dit draaiboek is getracht een onderscheid in percentage te maken terwijl er in feite natuurlijk sprake is van veel overlap: een rollenspel 'uitpluizen' beslaat immers zowel de theorie als de vaardigheden; een persoonlijke oefening kan zowel over vaardigheden als attitude gaan, het integreren van theorie en vaardigheden bouwt mee aan systemische attitude. De cursusdagen zijn zo opgesteld dat getracht is de stof op zoveel mogelijk manieren aan de cursisten aan te reiken.

Kennisoverdracht/theoretisch onderwijs (15 % - 25%)

1. Theorie en theoretische beschouwing op de opgegeven literatuur.
Voorafgaand aan elke bijeenkomst dienen de deelnemers de verplichte literatuur tot zich te hebben genomen en erop te hebben gereflecteerd.
Vrijwel elke bijeenkomst wordt er tevens een inleiding/presentatie gegeven over de literatuur die *aanvullend* in plaats van *samenvattend* dient te zijn en uitgaat van het feit dat alle deelnemers de literatuur zorgvuldig hebben bestudeerd.
De eerste bijeenkomst wordt deze presentatie verzorgd door de opleider(s), de keren daarna door de deelnemers zelf, individueel of in duo's.
Doel van het 'uitbesteden' van de voorbereiding is dat deelnemers op diverse manieren een verdieping aangereikt krijgen die meerdimensionaal is dan werd dit slechts door de opleider(s) voorbereid. Dit draagt bij aan de diversiteit van Kolbs domeinen van leren, er zal meer variatie in werkvormen zijn, de opleiders zelf hebben immers ook bepaalde domeinen waar zij zich het meest in thuis voelen. Deelnemers zijn allen ervaren professionals en door deze bijdrage kunnen zij hun creativiteit en expertise delen met de groep en de opleiders, hiermee een belangrijk onderdeel vormend van collaboratief leren. Door de literatuurpresentatie worden deelnemers uitgedaagd om zich in ten minste een deel van de literatuur extra te verdiepen, het stelt hen in staat te wennen aan het nadrukkelijk innemen van een systemisch perspectief en dit op toegankelijke en begrijpelijke wijze te verwoorden. Tevens leert men zich open op te stellen voor feedback en evaluatie en leren de anderen feedback te geven.
2. Om te kunnen interveniëren is het nodig dat de cursist casuïstiek kan conceptualiseren en hypothesen kan stellen en deze adequaat kan verwoorden naar de cliënt zodat deze zich erin herkent en gezien voelt; als persoon, in de context van zowel het huidige leven (in huidige samenlevingsvorm) als waar h/zij vandaan komt (gezin van herkomst, cultuur, gewoontes, motto's). Het maken van een casusconceptualisatie maakt regelmatig deel uit van de opdrachten/oefeningen en is tevens onderdeel van de eindopdracht, een casuïstiekpresentatie.
3. Interventies en technieken worden (voor)besproken naar aanleiding van rollenspel, demonstratie van de docent en audiovisueel materiaal. Hierdoor wordt de theoretische kennis van interventies verdiept.

Vaardigheden/interventies (50-60 %)

Behalve weten is een belangrijk onderdeel van het therapeutisch vak het 'doen'.

Daarom is veel aandacht en tijd van de bijeenkomsten ingericht op het oefenen van systemische vaardigheden in rollenspel, zowel plenair als in subgroepen en in groepsoefeningen. Er wordt gebruik gemaakt van zoveel mogelijk verschillende werkvormen, wederom om werken in zoveel mogelijk domeinen van Kolb te bevorderen en om het minder saai te maken, leren is immers (ook) leuk. Vaardigheden en interventies worden regelmatig gedemonstreerd, bijvoorbeeld door de docent of middels audiovisueel materiaal. Enkele werkvormen:

1. Demonstratie bekijken met bepaalde gerichte observatie-opdrachten
2. Demonstratie bekijken met reflecterende opdrachten en vragen
3. Interventies en technieken worden (voor)besproken naar aanleiding van rollenspel, demonstratie van de docent of naar aanleiding van beeldmateriaal. Deelnemers worden uitgenodigd alternatieven te bedenken en uit te proberen, om kritische doch opbouwende feedback te geven en om bepaalde interventies na te doen.

Attitude (15% - 25%)

1. De systeemtherapeut is onderdeel van de therapie en het therapeutisch proces. De cursist moet daarom weet hebben/krijgen van de eigen emoties, oordelen en gedachten, op zowel impliciet als expliciet niveau. H/zij moet zich tevens bewust zijn van de innerlijke groei van het systemisch bewustzijn en de onzekerheid en verrijking die dit met zich meebrengt. Om hiermee aan de slag te gaan wordt aandacht besteed aan de eigen houding, motto's, gedachten en gevoelens, het *innerlijk van de therapeut* (Self of Therapist). Per bijeenkomst is ruimte voor een persoonlijke oefening, individueel of in subgroepen uitgevoerd, bedoeld om cursisten hierbij stil te laten staan in het kader van de breedte van de cursus en van het onderwerp/thema van de dag. 'De therapeut zelf' is daarnaast in het inleidend gedeelte één dag onderwerp van de dag.
2. Om dit proces expliciet te maken en houden en om zicht te hebben op het (eigen) leerproces schrijven de cursisten per bijeenkomst een reflectieverslag.
3. De cursisten vormen vanaf de eerste dag reflectiegroepen. Met deze groep voeren zij de 'persoonlijke opdrachten' uit indien dit (gedeeltelijk) groepsopdrachten zijn. Zij delen behalve met de docenten hun reflectieverslagen ook met hun groepsleden.

Reflectie en evaluatie

De cursus geeft ruim baan aan reflectie, een groot goed in het therapeutisch vak dat helaas in de praktijk niet meer vanzelfsprekend de ruimte krijgt die wel nodig is om goed te kunnen hulpverleners en om dit vaak pittige werk aan te kunnen en als (systeem)therapeut gezond te blijven.

Momenten waarop professioneel wordt gereflecteerd zijn door de cursus heen verweven door het bestuderen en presenteren van de literatuur, het observeren van andermans rollenspel en het beeldmateriaal dat gezamenlijk wordt bekeken, het schrijven van een reflectieverslag, door de diverse (groeps)oefeningen doorheen de cursus en door de casuïstiekpresentatie aan het einde van de opleiding.

Voor reflectie op persoonlijk vlak wordt zorg gedragen door bij zowel aan het begin als aan het einde van de bijeenkomsten aandacht en tijd te geven aan hoe het de deelnemers vergaat, op die specifieke dag, in hun leerproces als geheel, als systeemtherapeut in een nieuwe leersituatie en eventueel binnen hun eigen systeem als dat aandacht behoeft. Tevens heeft dit persoonlijke deel een belangrijke plek in de persoonlijke oefeningen en in de reflectieverslagen die onderdeel zijn van de dag-evaluaties.

Door middel van de reflectieverslagen worden deelnemers uitgenodigd stil te staan bij hun eigen leerbehoeften en leerproces maar ook om doorlopend te evalueren hoe de opleiding hen bevalt. Zij worden aangemoedigd te observeren en laten bezinken of de opleider(s) met voldoende oog en oor voor hen als individu, voor anderen als individu en voor de groep als geheel vorm geven aan de cursus. Dit zal bijdragen aan een optimale leeromgeving, en tegelijkertijd aan een innerlijk besef van het belang dat cliënten ervaren als de

therapeut met voortdurende openstaat voor hun inbreng en de beleving van de sessies, zowel de losstaande sessies als het geheel.

Cursisten geven ook feedback aan de opleiders, zo ontstaat een feedbackloop die bijdraagt aan het gezamenlijk creëren van een leeromgeving en het geeft waardevolle informatie aan de opleiders.

Het format voor de reflectie/evaluatie per bijeenkomst inclusief de literatuurlijsten staat op de website.

Beoordeling

Beoordeling vindt gedurende de cursus plaats met betrekking tot actieve deelname, aanpak van de literatuurpresentatie, groeiproses in rollenspel en groepsoefeningen en aan de hand van de reflectieverslagen.

Toetsing met betrekking tot de niveaus van Miller:

- Presentaties, deelname aan groepsoefeningen en plenaire discussies : weten
- Deelname aan groepsoefeningen, plenaire discussies en rollenspel: weten hoe
- Deelname aan rollenspel en presenteren fragment eindopdracht: tonen

Er zijn in de cursus twee toets- en beoordelingsmomenten : aan het einde van het inleidend gedeelte (bijeenkomst 11) en aan het einde van de cursus (bijeenkomst 22). Criteria van evaluatie en toetsing staan hieronder. Vanzelfsprekend kunnen cursisten verwachten dat zij het tussentijds van de docenten zullen horen als hun deelname niet naar het gewenste niveau lijkt te leiden en wordt van de deelnemers zelf verwacht dat zij tijdig van zich laten horen als zij problemen of moeilijkheden ervaren met (onderdelen van) de cursus.

De beoordeling omslaat de volgende zaken:

Reflectieve vaardigheden

Zoals elders beschreven neemt reflectie een belangrijke plaats in in deze cursus.

De deelnemers vormen reflectiegroepen (trio's, echter, mede afhankelijk van groepsgrootte en wensen van deelnemers). In de reflectiegroepen doet iedereen in principe de persoonlijke oefeningen, daarnaast worden de deelnemers geacht per bijeenkomst een evaluatie/reflectieverslag te schrijven dat zij delen in hun reflectiegroep en met de docenten. In dit verslag wordt de nadruk gelegd op het eigen leerproces, de eigen sterke kanten, de eigen valkuilen; hoe de les, de groep en de docenten worden beleefd, of het een veilig en werkzaam leerklimaat is voor betreffende cursist en wat h/zij daar zelf aan bijdraagt. Kortom: er wordt gereflecteerd op het eigen leerproces, hoe men leert, wat anderen daar (niet) aan bijdragen en wat men daar zelf aan bijdraagt. De verslagen maken deel uit van de innerlijke feedbackloop.

Indien de reflectieverslagen van onvoldoende kwaliteit zijn hoort de cursist dit rondom één van de evaluatiemomenten en tussendoor indien nodig. De cursist krijgt voldoende tijd om de verslagen aan te passen en naar het gewenste niveau te tillen. Door middel van de reflectieverslagen wordt getoetst op de leerniveaus van Miller 'weten' en 'weten hoe'.

Verslagen dienen uiterlijk één week na de bijeenkomst te worden ingeleverd en worden behalve naar Robert en Petra ook naar de leden van het reflectiegroepje gestuurd. Als er twee aansluitende dagen zijn hoeft er slechts één verslag over de twee dagen te worden ingeleverd.

Therapeutische (technische) vaardigheden

De ontwikkeling van de therapeutische vaardigheden wordt door de docent(en) en cursist zelf gevolgd gedurende de gehele cursus, onder andere door het actief monitoren van de systemische competenties zoals samengesteld door de NVRG. Deze competenties zijn in een format gezet die het de cursisten mogelijk maakt om gemakkelijk te zien welke competenties bereikt zijn en welke nog aandacht behoeven. Het is de bedoeling dat deelnemers dit formulier gedurende hun gehele opleiding kunnen gebruiken, dat wil zeggen ook bij het volgen van de specialistische opleiding en/of supervisie. Binnen de subgroepen heeft dit ook aandacht en helpen de cursisten elkaar hiermee op weg indien nodig.

Vaardigheden die van belang zijn:

- Empathisch vermogen
- Invoegen in en afstemmen op een systeem
- Structureren van emoties
- Zicht hebben op en omgaan met afstand en nabijheid
- Kaderen en structureren van een sessie en een behandeling
- Continuïteit aanbieden
- Creëren veilige sfeer en therapeutisch werkalliantie
- Effect van de interventies bemerken en beoordelen
- Zicht hebben op eigen emoties en tegenoverdracht
- Omgaan met meervoudige partijdigheid
- Kennis hebben en gebruiken van systemische interventies

Indien de therapeutische vaardigheden niet voldoen aan het gewenste niveau zal de cursist dit horen rondom de evaluatiemomenten en daar tussen indien dit nodig is. De docent(en) zullen, in overleg met de opleiding dan bijvoorbeeld extra monitoren. Mogelijk wordt directe start van supervisie aangeraden (in plaats van deze keuze bij de cursist te laten).

Door middel van de therapeutische vaardigheden wordt getoetst op 'weten hoe' en 'tonen'.

Actieve en constructieve deelname in de groep

Er wordt getracht een constructieve en lerende gemeenschap te vormen. Het is van belang dat iedereen daaraan bijdraagt. Een actieve bijdrage aan het eigen leren en dat van anderen, een constructieve bijdrage aan het leerklimaat, eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van het eigen leerproces, verschillende rollen aannemen in oefeningen en bijtijds aanwezig zijn dragen daar aan bij, en dit telt mee in de beoordeling.

Inleveren verslagen

Het bijtijds inleveren van de verslagen telt mee in de beoordeling. Reflectieverslagen van bijeenkomsten dienen na uiterlijk één week na de bijeenkomst(en) waar het verslag over gaat te zijn ingeleverd bij Petra en Robert.

Toetsing Blok 1+2 (inleidend gedeelte)

Op ongeveer de helft van de opleiding wordt een kennistoets afgenomen (zie verder 'Toetsing').

Toetsing blok 3 (wetenschap)

Ter afsluiting van het wetenschapsblok wordt in subgroepen een onderzoeksvraag en eerste opzet voor een onderzoeksvoorstel gemaakt. De opdracht wordt ander uitgelegd op de eerste dag van het blok en gepresenteerd op de tweede en laatste dag van het blok. Dit wordt plenair gepresenteerd (zie verder 'Toetsing').

Toetsing blok 4 (verdiepend gedeelte)

De eindtoets bestaat uit een presentatie van een therapeutisch gesprek (zie verder 'Toetsing'). Deze bestaat uit een schriftelijk gedeelte, namelijk een verbatim en de eigen reflecties daarop, en een presentatie in de reflectiegroep van dit schriftelijke stuk. Docenten geven een beoordeling op het schriftelijke gedeelte. Reflectiegroepsleden oefenen hierbij met feedback geven en ontvangen. Zie verder 'Toetsing'.

Toetsing

Blok 1+2 (inleidend gedeelte)

Halverwege de opleiding (dag 11), na het inleidend gedeelte (blok 1+2) vindt er een toets plaats. De toets bestaat uit het bedenken van drie vragen over de gehele stof tot dan toe behandeld, het geven van de juiste antwoorden op de eigen vragen en op het beantwoorden van vragen van medecursisten op dag 11.

De cursisten krijgen na het toesturen van hun eigen bedachte vragen + antwoorden aan de docenten een reactie met betrekking tot het niveau voldoende/onvoldoende.

- a. Iedere cursist bedenkt drie goede (*) vragen naar aanleiding van de bijeenkomsten en/of de gelezen literatuur. Van de drie vragen is er minstens één meerkeuzevraag en één open vraag.
*wat is een goede vraag? De vraag moet helder geformuleerd en niet ingewikkeld gesteld zijn. Het mag niet te simpel zijn ('Welk perspectief hoort bij Nagy?') of een rechtstreekse tekst uit de literatuur. Daag je zelf uit om een 'prikkelende vraag' te stellen waarin je theorie en inzicht combineert.
- b. De cursist stuurt deze drie vragen + de antwoorden op aan de docenten, met referentie naar bijeenkomst en literatuur (auteur, artikel/hoofdstuk en paginanummer).
- c. Uiterlijk 27-11-2021, 12.00 uur zijn deze vragen binnen bij de docenten. De docenten geven een reactie, waarna er één herkansing mogelijk is. Indien van toepassing wordt de herkansing uiterlijk 04-12-2021, 12.00 uur ingeleverd.
- d. Na de beoordeling 'voldoende' van de docenten, stuurt de cursist de vragen + antwoorden op aan de eigen reflectiegroep.

De vragen worden **IN DRIEVOUD** uitgeprint meegenomen naar de bijeenkomst

Blok 3 (wetenschap)

Het wetenschappelijk blok wordt afgesloten met praktische opdracht en presentatie. De opdracht wordt op de eerste dag van het blok nader uitgelegd en op de tweede dag van het wetenschappelijk blok gepresenteerd. De opdracht wordt uitgevoerd in subgroepen en bestaat uit het bedenken van een onderzoeksvraag en opstellen van een onderzoeksvoorstel. De toets bestaat uit de presentatie hiervan.

Blok 4 (verdiepend gedeelte)

De eindopdracht bestaat uit twee onderdelen, een casuïstiekpresentatie en reflectie op eigen werk.

Cursisten bereiden hun werk schriftelijk voor en sturen dit op aan de docenten die het werk beoordelen. Tevens bespreken zij hun werk in de reflectiegroepjes op dag 21.

Je stuurt de conceptualisatie en het verbatim + de eigen reflecties vooraf *niet* op naar je reflectiemaatjes, maar naar Petra en Robert, uiterlijk dinsdag 26-04-2022, 12.00. Behalve een bevestiging van ontvangst reageren wij niet inhoudelijk voor dag 22. Er is geen herkansing mogelijk. Je ontvangt onze schriftelijke reactie op dag 22.

De eindopdracht:

1. Casuïstiekpresentatie

(a) *Casusconceptualisatie*

Beschrijf:

- a. Hoeveelste sessie
- b. Organisatie/context waarin de behandeling plaatsvindt
- c. Behandelvraag/behandeldoel
- d. Beknopte casusconceptualisatie
- e. Motivatie voor de keuze van dit fragment

(b) *Verbatim*

Van een sessie neem je een fragment van 10-12 minuten dat je letterlijk (inclusief ehm ... ahhh ... herhalingen van woorden ... stiltes lacht / zucht ...) uitschrijft.

2. Reflectie op eigen werk

In de kantlijn van je verbatim verslag reflecteer je zelf op het fragment (met behulp van controlefunctie/opmerkingen, *niet* in de tekst zelf).

Voor je reflecties op je eigen werk kun je denken aan:

Vaardigheden

- ∞ Welke vaardigheden en interventies zie je terug in je eigen werk?
- ∞ Herken je deze interventies al op het moment zelf?

- ∞ Wat zag en hoorde je jezelf doen bij het terugkijken van de opname?
- ∞ Ben je bekend met en alert op je eigen goed ontwikkelde vaardigheden?
- ∞ Ben je alert op het feit dat deze wellicht te vaak inzet omdat ze je gemakkelijk vindt?
- ∞ Zet je ze vaak in? Kun je die mogelijk ook nog op andere manieren inzetten?
- ∞ Ben je bekend met en alert op je eigen zwakkere kanten met betrekking tot systemische vaardigheden?
- ∞ Wat zou je helpen deze verder te ontwikkelen?

Attitude

- ∞ De integratie van het systemisch denken en werken.
- ∞ Ben je bekend met je en alert op je eigen goed ontwikkelde kanten?
- ∞ Zet je die vaak in? Kun je die mogelijk ook nog op andere manieren inzetten?
- ∞ Ben je bekend met en alert op je eigen zwakkere kanten met betrekking tot systemisch denken en werken?
- ∞ Welke kanten hebben bij jou nog extra aandacht nodig?

Theoretisch

- ∞ Wat zag je terug in je eigen werk qua theorie, qua model?

Kies een fragment waar je trots op of blij mee bent: een stukje van een goed lopende sessie, een leuk systeem, een mooie interventie. Maar het mag ook een fragment zijn waar je je vragen bij hebt, of wanhopig van werd: een moeilijk lopend gesprek, mislukte interventies, een breuk in de werkaliantie, moeite met meervoudige partijdigheid, of

Je wordt NIET (herhaal – NIET!) beoordeeld op hoe goed iets wel of niet verliep; je wordt beoordeeld op je eigen reflecties daarop. Wat zag je jezelf doen, hoe kijk je er op terug, wat had je óók kunnen doen en had mogelijk naar iets anders geleid. Ben je tevreden of ontevreden over iets (of alles) wat je deed. Wees daarin eerlijk, kraak je zelf niet onnodig af en maak zaken niet 'mooier' dan ze zijn. Sessies (of delen ervan) gaan goed, en (delen van) sessies gaan minder goed of zelfs slecht. Dat is normaal.

Het gaat er om dat jij laat zien dat jij met enige afstand naar je eigen werk kunt kijken, en daar op kunt reflecteren, op adequate wijze en niveau dat hoort bij een systeemtherapeut in opleiding.

Aanwezigheid

Er geldt een totale aanwezigheidsplicht van 90 % (119 uur/20 dagen). Bij een aanwezigheid van 80-90 % (119 - 106 uur / 20-18 dagen) moet een vervangende opdracht met betrekking tot het onderwerp/thema dat gemist is worden uitgevoerd, dit wordt afgestemd met de cursist in onderling overleg. Bij een aanwezigheid van minder dan 80% wordt geen certificaat uitgereikt.

Voor het blok Wetenschap geldt hetzelfde aanwezigheidsbeleid. De twee dagen moeten minstens voor 90% (14,5 uur) gevolgd worden. Indien er meer uren gemist worden, geldt dat er een vervangende opdracht moet worden gemaakt als er niet meer dan 20% van de tijd gemist is (< 3 uur afwezigheid).

De cursist dient ook de in het rooster opgenomen reservedagen vrij te houden.

Een aantal bijeenkomsten zijn verplicht. Deze mogen slechts gemist worden in geval van acute omstandigheden, en na overleg met schriftelijke (e-mail) bevestiging van de docenten.

Lesdagen 2021-2022-2023

2021	<i>Basis, 60 uur</i>
1+2+3+4	14+21+22+30 september
5+6	6+27 oktober
7+8	10+24 november
9+10	1+8 december / <i>9 december reservedatum</i>
2022	<i>Verdieping en wetenschap, 72 uur</i>
11+12	12+26 januari 2022
13	9 februari 2022
14+15+16	2+16+30 maart 2022 / <i>23 maart reserve</i>
17+18	13+14 april 2022
19+20	11+25 mei 2022
21+22	8+9 juni 2022
	Specialisatie I (40 uur) – data onder voorbehoud
1	29 september 2022
2	12 oktober 2022
3+4+5	2+16+30 november 2022 / <i>23 november reserve</i>
6	14 december 2022
2023	Specialisatie II (40 uur) – data onder voorbehoud
1+2	1+15 februari 2023
3-5	1+15+29 maart 2023 / <i>5 april reserve</i>
6	12 april 2023
Dikgedrukte data zijn verplichte bijeenkomsten	

Fase 1: Kennismaken en opstarten

Dag 1

Kennismaken I ... met systemisch werken, het systeem van deze nieuwe groep & diversiteit

Duur bijeenkomst

09.00 – 17.00

AANTAL LESUREN 6

Pauze : 2x 30 minuten

Lunch : 60 minuten

Doelen

Kennismaken met elkaar en een globaal overzicht verkrijgen van het systemisch denken. Kader van de cursus uiteenzetten en aan laten sluiten op deze specifieke groep. Kennismaking en start met specifieke systemische vaardigheden.

Leren kijken naar 'de systemen' in de maatschappij en de positionering van de systeemtherapie in de hulpverlening. Voortzetting van oppakken specifieke systemische vaardigheden, verkenning van de al aanwezige therapeutische vaardigheden.

Verscheidenheid en diversiteit is soms zichtbaar, soms niet. Cursisten leren zich open te stellen voor diversiteit en worden zich bewust van hun eigen positie en cultuur en in hoeverre dit invloed heeft op de behandeling en de cliënten.

Dag 1 t/m 4 als geheel

Dag 1 t/m 4 vormen als geheel het startgedeelte van deze opleiding,

Literatuur en voorbereiding staan in nauw verband met elkaar. De literatuur is verdeeld in 2x2: literatuur opgegeven bij dag 1+2 vallen samen, idem dag 3+4.

Er worden reflectieverslagen geschreven over dag 1, dag 2+3 (vallen samen in één verslag), dag 4.

Voorbereiden dag 1 + 2

1. Competentielijst Systeemtherapie invullen

De NVRG heeft een competentielijst samengesteld met daarin opgenomen hetgeen de systemtherapeut aan het einde van de volledige opleiding moet beheersen. In deze opleiding maak je daar een start mee. Doorloop de lijst en kruis aan wat je nu al (enigszins) beheerst. Noteer ook waar je je nu, in het beginstadium op wilt richten, waar je het meest nieuwsgierig naar bent. Competentielijst meenemen naar de les.

2. Doornemen draaiboek, vragen noteren; →draaiboek meenemen naar de les←

3. Literatuur doornemen, →handboek systeemtherapie meenemen naar de les←.

De opgegeven literatuur is bedoeld als eerste kennismaking, je hoeft het *niet* te leren, te kennen of geheel te begrijpen.

Literatuur dag 1+2

Aantal pagina's : 15+19+36+8+2+11=101

Handboek Systeemtherapie

Hoofdstuk 4 – Cultuur – Anke Savenije P69-84.

Hoofdstuk 14 – Basisbegrippen – Justine van Lawick en Anke Savenije P203-222.

Hoofdstuk 15 – Methoden en Technieken – Anke Savenije en Justine van Lawick P223 – 258.

Samen in Gezinstherapie

Inleiding. Over afstemming en dialoog in de gezinstherapeutische praktijk P15-23.

Family Therapy – Rasheed, Rasheed and Marley

Chapter 1 – Gender and Multicultural Issues – P 32-34

Chapter 3 – Ethnicity and Family Life – P83-94

Vries de, S. (1992)

Angsten en onzekerheden van beginnende therapeuten. *Systeemtherapie* 4(2), P94-106.

Inhoud

Theoretisch (10%)

Eerste kennismaking met systeemwerk en systeemtherapeut worden; daarbij zowel de systeemvisie + professie als ook de eigen persoon betrekking. Daarnaast aandacht voor hoe een ieder deel gaat nemen aan deze cursus en de eigen favoriete leermethode + de uitdagingen hierin aan wil gaan. Doornemen interventies.

Inzicht op de brede maatschappelijke ontwikkelingen en verschillen die een rol kunnen spelen in de behandeling. Oog voor diversiteit (religieus, cultureel, etnisch, naar klasse, seksuele geaardheid, gender).

Vaardigheden – centraal in rollenspel/oefening (40%)

- Kennismaken, invoegen
- Doel, structuur en positionering van de systeembehandeling bespreken (contracteren)
- Cliënten motiveren en hoop geven op verandering
- Afstemmen met betrekking tot doelen
- Opstarten feedbackcultuur
- Opstarten meervoudige partijdigheid
- Interventies die te maken hebben met vragen en dóórvragen; niets voor waar aannemen.
- Inzet van nieuwsgierigheid.

Attitude (50%)

- Start ontwikkelen systemische attitude
- Empathie en onvoorwaardelijke acceptatie (zowel ten opzichte van zichzelf als ten opzichte van cliënten. Coulerance ten opzichte van zichzelf dient tevens als rolmodel voor cliënten)
- Opzoeken en gebruiken eigen nieuwsgierigheid
- Aanmeten open houding ten aanzien van anderen die anders zijn of anders leven; en je afvragen wat dan 'anders' is.

Huiswerk dag 2

Reflectieverslag (denk aan woordenaantal 500-650, en uiterste inleverdatum, één week na deze bijeenkomst).

Dag 2

Kennismaken II ... met systemisch werken, het systeem van deze nieuwe groep & diversiteit

Duur bijeenkomst

09.00 – 17.00

AANTAL LESUREN 6

Pauze : 2x 30 minuten

Lunch : 60 minuten

Doelen

Kennismaken met elkaar en een globaal overzicht verkrijgen van het systemisch denken. Kader van de cursus uiteenzetten en aan laten sluiten op deze specifieke groep. Kennismaking en start met specifieke systemische vaardigheden.

Leren kijken naar 'de systemen' in de maatschappij en de positionering van de systeemtherapie in de hulpverlening. Voortzetting van oppakken specifieke systemische vaardigheden, verkenning van de al aanwezige therapeutische vaardigheden.

Verscheidenheid en diversiteit is soms zichtbaar, soms niet. Cursisten leren zich open te stellen voor diversiteit en worden zich bewust van hun eigen positie en cultuur en in hoeverre dit invloed heeft op de behandeling en de cliënten.

Vorbereiden en literatuur dag 2

Zie dag 1.

Inhoud

Theoretisch (10%)

Eerste kennismaking met systeemwerk en systeemtherapeut worden; daarbij zowel de systeemvisie + professie als ook de eigen persoon betreffend. Daarnaast aandacht voor hoe een ieder deel gaat nemen aan deze cursus en de eigen favoriete leer methode + de uitdagingen hierin aan wil gaan. Doornemen interventies.

Inzicht op de brede maatschappelijke ontwikkelingen en verschillen die een rol kunnen spelen in de behandeling. Oog voor diversiteit (religieus, cultureel, etnisch, naar klasse, seksuele geaardheid, gender).

Vaardigheden – centraal in rollenspel/oefening (40%)

- Kennismaken, invoegen
- Doel, structuur en positionering van de systeembehandeling bespreken (contracteren)
- Cliënten motiveren en hoop geven op verandering
- Afstemmen met betrekking tot doelen
- Opstarten feedbackcultuur
- Opstarten meervoudige partijdigheid
- Interventies die te maken hebben met vragen en dóórvragen; niets voor waar aannemen.
- Inzet van nieuwsgierigheid.

Attitude (50%)

- Start ontwikkelen systemische attitude
- Empathie en onvoorwaardelijke acceptatie (zowel ten opzichte van zichzelf als ten opzichte van cliënten. Coullance ten opzichte van zichzelf dient tevens als rolmodel voor cliënten)
- Opzoeken en gebruiken eigen nieuwsgierigheid
- Aanmeten open houding ten aanzien van anderen die anders zijn of anders leven; en je afvragen wat dan 'anders' is.

Huiswerk dag 3

Opgegeven literatuur dag 3 en 4.

Reflectieverslag dag 2 en 3 valt samen.

Dag 3

Kennismaken III : grondbeginselen en geschiedenis

Perspectieven - Humanistische, strategische en structurele perspectief

Duur bijeenkomst

09.00 – 17.00

AANTAL LESUREN 6

Pauze : 2x 30 minuten - Lunch : 60 minuten

Doel bijeenkomsten

Kennismaking met een aantal belangrijke grondbeginselen en perspectieven uit de geschiedenis van de systeemtherapie en de bijbehorende interventies die tot de systemische basisinterventies gerekend worden.

Literatuur dag 3+4

Aantal pagina's 32+32+18+24+24+12=143

Family Therapy – Rasheed, Rasheed & Marley

Chapter 4 – Communications/Humanistic Family Therapy P135-167

Chapter 6 – Structural Family Therapy P211-243

Chapter 7 – Strategic Family Therapy P245-263

Samen in Gezinstherapie

Hoofdstuk 1 - De start van een Gezinstherapie - P26-50

Hoofdstuk 2 - Gezinstherapie als Dialoog - P52-76

Hoofdstuk 3 - Bezorgdheden – P78-90

Optioneel

Rasheed, Rasheed & Marley : Chapter 1 – The history of family therapy – P3-26

Inhoud

Theoretisch (25%)

Grotere context: geschiedenis en ontwikkelingen.

Aandacht voor de verschillende perspectieven.

Vaardigheden (60%)

Taxatie/assessment

Informatie verzamelen

Circulair interviewen

Opstellen hypothese/casusconceptualisatie

Attitude (15%)

Verdere ontwikkeling en verdieping van de systemische basishouding: iedereen een eigen plek die verbonden is aan alle andere plekken, tevens voor de niet aanwezige systeemleden.

Huiswerk voor bijeenkomst 4

Reflectieverslag over dag 2 en 3.

Dag 4

Kennismaken IV : grondbeginselen en geschiedenis

Perspectieven - Humanistische, strategische en structurele perspectief

Duur bijeenkomst

09.00 – 17.00

AANTAL LESUREN 6

Pauze : 2x 30 minuten

Lunch : 60 minuten

Doel bijeenkomsten

Kennismaking met een aantal belangrijke grondbeginselen en perspectieven uit de geschiedenis van de systeemtherapie en de bijbehorende interventies die tot de systemische basisinterventies gerekend worden.

Literatuur 4

Zie dag 3.

Inhoud

Theoretisch (25%)

Grotere context: geschiedenis en ontwikkelingen.

Aandacht voor de verschillende perspectieven.

Vaardigheden (60%)

Taxatie/assessment

Informatie verzamelen

Circulair interviewen

Opstellen hypothese/casusconceptualisatie

Attitude (15%)

Verdere ontwikkeling en verdieping van de systemische basishouding: iedereen een eigen plek die verbonden is aan alle andere plekken, tevens voor de niet aanwezige systeemleden.

Huiswerk voor bijeenkomst 5

Reflectieverslag.

Literatuur behorende bij dag 5.

Muziekje uitzoeken dat voor jou passend is bij hoe jij leert/geleerd hebt.

Fase 2: Veranderen

Dag 5

Perspectieven - Contextuele perspectief

Duur bijeenkomst

09.00 – 17.00

AANTAL LESUREN 6

Pauze : 2x 30 minuten

Lunch : 60 minuten

Doel bijeenkomst

Kennismaking met het intergenerationale/contextuele gedachtengoed en starten met een genogram.

Mogelijkheden genogram verkennen als zowel informatief/diagnostisch instrument als ook als interventie om cliënten een inzicht in zichzelf en elkaar te geven.

Literatuur (wordt eventueel nog aangepast door gastdocent)

Aantal pagina's 21+14+2+16+19=72

Arshad, Z. en Falconier, M. (2018/2019).

Ervaringen met islamitische cliënten uit Zuid-Azië en het Midden-Oosten. *Gezinstherapie Wereldwijd*, 30, 474-495.

Eerenbeemt, E-M. van den en Oele, S. (1989)

De contextuele therapie: verdiende vrijheid. *Handboek Gezinstherapie, aflevering 10*, P7-21 (pagina 11 mist als paginanummer maar er mist geen tekst).

Heyndrickx, P. (2005)

Meerzijdige partijdigheid. *Balans -tijdschrift voor agogisch werk*, 1, 3/2005 P2-4.

Onderwaater, A. (2003).

Klemzitten tussen horizontale en verticale loyaliteiten. *Systeemtherapie*, 15.3, P86-102.

Inhoud

Theoretisch (25%)

Intergenerationeel/contextueel gedachtengoed.

Vaardigheden (55%)

Werken met een genogram.

Attitude (20%)

Nadruk op meervoudige partijdigheid, loyaliteiten en onvoorwaardelijke acceptatie en de valkuilen die daarbij horen.

Huiswerk dag 6

Reflectieverslag.

Literatuur behorende bij dag 6.

Dag 6

Perspectieven – Narratieve perspectief

Duur bijeenkomst

09.00 – 17.00

AANTAL LESUREN 6

Pauze : 2x 30 minuten

Lunch : 60 minuten

Doel bijeenkomst

Kennismaking met het narratieve paradigma en de narratieve therapie volgens Michael White & David Epston.

Het onderscheiden dunne en rijke verhalen onder invloed van discourses.

Literatuur

Aantal pagina's: 20+16+32+20+28=116

Family Therapy – Rasheed, Rasheed and Marley

Chapter 10 – Narrative Family Therapy – P303 - 323

Hennik, R. van (2006)

Over jongleren. *Systeemtherapie*, P133-149.

Hillewaere, B., & Hennik, R. van (2008).

Leven en werk van Michael White. *Systeemtheoretisch Bulletin*, P129-161.

O 'Hanlon B. (1995).

Narratieve therapie als derde stroming. *Gezinstherapie wereldwijd*, P353-373.

White M. (2007)

Hoofdstuk 1. Externaliserende gesprekken. *Narratieve therapie in de praktijk* Amsterdam: Hogrefe Uitgevers. P13-51.

Inhoud

Theoretisch (25%)

Narratieve perspectief uitgelicht.

Vaardigheden (55%)

Ruimte maken voor dat wat niet gezegd wordt: verkennend en tentatief onderzoeken.

De macht van taal erkennen en onderkennen in de sessie en dit bespreekbaar maken, verschillen en gelijkenissen bevragen en benoemen.

Attitude (20%)

Meerstemmigheid, werken met een verschil aan werkelijkheden.

Houding als therapeutisch instrument, bewustwording.

Huiswerk voor bijeenkomst 7

Reflectieverslag.

Literatuur behorende bij dag 7.

Dag 7

Perspectieven - Oplossingsgerichte perspectief

BLOK 2: DE VERSCHILLENDE PERSPECTIEVEN OM NAAR SYSTEMEN TE KIJKEN. KENNEN EN LEREN TOEPASSEN VAN SYSTEEMTHERAPEUTISCHE TECHNIEKEN.

Duur bijeenkomst

09.00 – 17.00

AANTAL LESUREN 6

Pauze : 2x 30 minuten

Lunch : 60 minuten

Doel bijeenkomst

Kennismaking met het oplossingsgerichte gedachtengoed.

Literatuur (wordt eventueel nog aangepast door gastdocent)

Aantal pagina's 16+19=45

Family Therapy – Rasheed, Rasheed and Marley

Chapter 8 – Solution-Focused Family Therapy – P265 -281

Hillewaere, B. & Le Fevere ten Hove, M. (2006).

Narratieve en oplossingsgerichte toepassingen bij genogrammen. *Systeemtherapie 18.2*, P69-87.

Inhoud

Theoretisch (25%)

Oplossingsgericht gedachtengoed.

Vaardigheden (55%)

Werken met oplossingsgerichte interventies.

Attitude (20%)

Nadruk op krachten en wensen, aannemen van eigen kracht cliënten.

Huiswerk voor bijeenkomst 8

Reflectieverslag.

Literatuur behorende bij dag 8.

Kijk vast vooruit naar de theoretische toets van dag 11.

Dag 8

Perspectieven - Gehechtheids- en experiëntiële perspectief

Duur bijeenkomst

09.00 – 17.00

AANTAL LESUREN 6

Pauze : 2x 30 minuten

Lunch : 60 minuten

Doel bijeenkomst

Kennismaking met het experiëntiële en gehechtheidsperspectief. Interventies gericht op ervaren en gehechtheidsbetekenissen inzetten. Overeenkomsten leren tussen experiëntiële en systemische visies.

Literatuur

Aantal pagina's 12+7+6+12+10+17=88

Deij, P. (2011).

Van verwijdering naar verbondenheid. *Tijdschrift Clientgerichte Psychotherapie*, 49(1), 55-67.

Deij, P. (2017).

EFT, een werkzame vorm van relatietherapie. *PsyXpert*, 2014.4, P30-37.

Deij, P. (2018)

Valideren, ontvouwen en gissen. Experiëntiële technieken bij rouw. *Claes, G., Maes, J. & Modderman, H. (red.). Ruimte maken voor verlies en rouw in therapie.* Acco:Leuven. P152-158.

Stulp, H.

Hoofdpijnen van de gehechtheidstheorie P1-10.

Artikel is niet officieel gepubliceerd, wordt gebruikt met toestemming van de auteur.

Thoomes-Vreugdenhil, A. (2002)

Relationele gestoordheid. In: *Tijdschrift Cliëntgerichte Psychotherapie*, 40.3, P165-177.

De Waal, J. (2000)

In den beginne was er hechting. *Tijdschrift voor Psychotherapie*, 28, 483-500.

Inhoud

Theoretisch (25%)

De gehechtheidstheorie en de experiëntiële visie als kader voor systeemtherapie. Verschil zien tussen klachtgericht of persoonsgericht werken, de procesmatigheid van de modellen zien.

Vaardigheden (50%)

Kijken door de gehechtheidsbril: emoties en gedrag begrijpen vanuit de gehechtheidsbehoefte.

Gedrag en emoties heretiketteren met betrekking tot gehechtheidsbehoefte.

Attitude (25%)

Onvoorwaardelijke acceptatie.

Gebruik maken van empathie conform experiëntieel en systemische gedachtengoed.

Tegenoverdracht opmerken en bewerken.

Huiswerk dag 9

Reflectieverslag.

Literatuur behorende bij dag 9.

Extra opdracht: competentielijst invullen.

Kijk vooruit naar de inleverdatum voor de theoretische toets van dag 10.

Dag 9

Oefendag I

Duur bijeenkomst

09.00 – 17.00

AANTAL LESUREN 6

Pauze : 2x 30 minuten

Lunch : 60 minuten

Doel bijeenkomst

Integratie van de tot op heden opgedane kennis en vaardigheden in de praktijk van rollenspel en groepsoefeningen.

Literatuur

Aantal pagina's 19+36+9+11=75

Handboek Systemtherapie

Hoofdstuk 14 – Basisbegrippen – Justine van Lawick en Anke Savenije P203-222

Hoofdstuk 15 – Methoden en Technieken – Anke Savenije en Justine van Lawick P223 - 258

Herhalend lezen: wat heb je al bijgeleerd inmiddels?

Samen in Gezinstherapie

Hoofdstuk 6 – Luisteren P138-149

Hoofdstuk 7 – Enactments in het hier-en-nu van de sessie P150-161

Extra opdracht

Invullen competentielijst: wat is de stand van zaken?

Inhoud

Theoretisch (10%)

Oppedane kennis integreren in vaardigheden

Vaardigheden (50%)

Systemische vaardigheden in de praktijk brengen

Attitude (40%)

Systemische houding integreren.

Huiswerk dag 10

Reflectieverslag.

Toetsdag !! Lees (nogmaals?) door wat er van je verwacht wordt en houd je aan de uiterste inleverdatum.

Toetsdag en afsluiting inleiding

Duur bijeenkomst

09.00 – 17.00

AANTAL LESUREN 6

Pauze : 2x 30 minuten

Lunch : 60 minuten

Inhoud

Toetsing van de theoretische basiskennis.

Theoretische toets na het inleidend gedeelte

- Iedere cursist bedenkt drie goede (*) vragen naar aanleiding van de bijeenkomsten en/of de gelezen literatuur. Van de drie vragen is er minstens één meerkeuzevraag en één open vraag.
*wat is een goede vraag? De vraag moet helder geformuleerd en niet ingewikkeld gesteld zijn. Het mag niet te simpel zijn ('Welk perspectief hoort bij Nagy?') of een rechtstreekse tekst uit de literatuur. Daag je zelf uit om een 'prikkelende vraag' te stellen waarin je theorie en inzicht combineert.
- De cursist stuurt deze drie vragen + de antwoorden op aan de docenten, met referentie naar bijeenkomst en literatuur (auteur, artikel/hoofdstuk en paginanummer).
- Uiterlijk **27-11, 12.00 uur** zijn deze vragen binnen bij de docenten. De docenten geven een reactie, waarna er één herkansing mogelijk is. Indien van toepassing wordt de herkansing uiterlijk **04-12, 12.00 uur** ingeleverd.
- Na goedkeuring van de docenten stuurt de cursist deze op aan de eigen reflectiegroep.
- De vragen worden IN DRIEVOUD uitgeprint meegenomen naar de bijeenkomst.

Beoordeling

Je wordt beoordeeld op de kwaliteit van je eigen vragen en antwoorden én op de beantwoording van de vragen die je krijgt in de les.

Doel bijeenkomst

Afsluiting eerste deel van de TTC, het inleidend gedeelte.

De meeste competenties zijn aan bod gekomen, hierop wordt in de rest van de cursus gebouwd. Het betekent in dit stadium van de opleiding nog niet dat de competenties al eigen gemaakt zijn. De nadruk zal vanaf hier liggen op uitbouw en verdieping van de competenties.

[*competenties*: ac a1 tm a3, ac b1+b2; ac c1+c2; mc1 tm mc6; bc a1+a2 bc b1+b3+b4+b5; tc 1 tm 5]

Literatuur

Toetsdag: alle voorgaande literatuur en aantekeningen.

Inhoud

Theoretisch (30%)

Afsluiting eerste theoretische gedeelte met betrekking tot de grondbeginselen van de systeemtherapie.

Vaardigheden (25%)

Alles op een rijtje: oefenen wat tot nu toe gepasseerd is.

Attitude (45%)

Is de cursist al systeemtherapeut 'aan het worden'?

Huiswerk dag 11

Reflectieverslag.

Literatuur behorende bij dag 11.

Neurowetenschap en emotieregulatie

Duur bijeenkomst

09.00 – 17.00

AANTAL LESUREN 6

Pauze : 2x 30 minuten

Lunch : 60 minuten

Doel bijeenkomst

De opmars en betekenis van de neuropsychologie en de kennis van het brein en de invloed hiervan op emoties is van groot belang voor de therapeutische wereld. Tevens is psycho-educatie over brein en emoties vaak ontschuldigend, normaliserend en verruimend voor cliënten. Systeemtherapeuten moeten hier weet van hebben om cliënten en cliëntsystemen met meer begrip tegemoet te kunnen treden.

Literatuur

Aantal pagina's: 17+14+17=48

Fishbane, M. (2007).

Wired to connect: Neuroscience, relationship and therapy. *Family Process*, 46, P395-412.

Geuzinge, R. (2013)

Specifiek veranderingen in het brein door de niet-specifieke factoren van de therapeutische relatie. *Tijdschrift Cliëntgerichte Psychotherapie*, 51 2014/1 P34-48.

Hughes, D. & Baylin, J. (2012/2014)

Hoofdstuk 1 – Opvoeden heeft met de hersenen te maken. *Opvoeden doe je met je brein*. Amsterdam: Hogrefe. P23-68

Inhoud

Theoretisch (15%)

Wat kan en wat moet de systeemtherapeut met de ontwikkelingen in de ontwikkelingen in de psychoneurologische wetenschap? De relatie tussen brein en emoties en emotieregulering: wat kan de systeemtherapeut hiermee met betrekking tot de systeemdynamiek?

Vaardigheden (60%)

Interventies gericht op het onderscheiden en in kaart brengen van sequenties in interactie, zowel in de kamer als uit het verhaal van de cliënten.

Attitude (25%)

Met behulp van kennis van het brein en emoties op zoek naar of versteviging van de onvoorwaardelijke acceptatie van alle systeemleden.

Huiswerk voor bijeenkomst 12

Reflectieverslag.

Literatuur behorende bij dag 12.

Programma dag 9

9.00 – 9.30

- binnenkomen

9.30 – 10.15

- presentatie literatuur door deelnemers

10.15 – 10.30 pauze

10.30 – 12.300

-demonstratie docent

-rollenspel in subgroepen

[systemische interventies met de nadruk op emotieregulatie in een systeemgesprek; hoge EE]

- nabespreking

12.30 – 13.30 pauze

13.30 – 14.30

- audiovisueel materiaal:

Alfred & Shadow

Neuro-Love Song

- persoonlijke oefening over omgaan met emoties (middels muziek), delen in de reflectiegroepen

14.30 – 15.00 pauze

15.00 – 16.30

- demonstratie door docent

[Naast de systemische basisinterventies nadruk op emotieregulatie in een systeemgesprek; lage EE]

- rollenspel in subgroepen

- nabespreken

16.30 – 17.00

- afsluiting

Dag 12

Wetenschap I

Duur bijeenkomst

09.00 – 17.00

AANTAL LESUREN 6

Pauze : 2x 30 minuten

Lunch : 60 minuten

Doel bijeenkomst

De systeemtherapeut moet de betekenis van wetenschappelijk onderzoek voor de praktijk kennen, de verschillende soorten onderzoek (kwalitatief/kwantitatief) kunnen onderscheiden en uitkomsten kunnen toepassen op de dagelijkse praktijk. H/zij is in staat een wetenschappelijk artikel te kunnen lezen. De cursist leert relevante begrippen en vaardigheden om publicaties over wetenschappelijk onderzoek te begrijpen en kritisch te beoordelen. Dit dient toegespitst te zijn op de relatie- en gezinstherapie en vertaald te kunnen worden naar de klinische praktijk.

Inhoud

Wetenschappelijk onderzoek legitimeert het voortbestaan en het ontwikkelen van systeemtherapie in de beroepspraktijk. Onderzoek is nodig om de premisse te onderbouwen dat het betrekken van het systeem de effectiviteit van therapie en groeimogelijkheden voor de cliënt vergroot. Systeemtherapie is de afgelopen decennia onderzocht en evident gebleken in de behandeling van diverse problematiek.

We kijken vooral naar de praktijk, zowel qua relevantie als qua uitvoerbaarheid.

Literatuur

Aantal pagina's: 27+9+19+21+9+24+19 =148

Family Therapy

Chapter 14 – Family Therapy Research P461-478

Handboek Systeemtherapie

Hoofdstuk 6 - Complexiteiten van systemisch onderzoek - Ann Buysse, Jan De Mol, Lesley Verhofstadt P99-108

Hoofdstuk 7 - Systeemtherapie en onderzoek, de stand van zaken – Alfred Lange P109-128

Hoofdstuk 8 – Procesonderzoek – Gerrit Loots, Valentin Escudero, Jasmina Sermijn, Klara Jiraskova, Peter Lenaerts P129-138

Hoofdstuk 9 – Protocollen. G. Lemmens en Hans Bom P139-148.

Samen in Gezinstherapie

Hoofdstuk 2 – Gezinstherapie als dialoog P52-76

Weinblatt, U. & Omer, H. (2008).

Geweldloos verzet: een behandeling voor ouders van kinderen met ernstige gedragsproblemen.

Gezinstherapie wereldwijd, (2008) 19: 4, 389-418.

Inhoud

Theoretisch (40%)

De cursist leert relevante begrippen en vaardigheden om publicaties over wetenschappelijk onderzoek te begrijpen en kritisch te beoordelen. Dit dient toegespitst te zijn op de relatie- en gezinstherapie en vertaald te kunnen worden naar de klinische praktijk.

Vaardigheden (50%)

Interpreteren + beoordelen van wetenschappelijke artikelen.

Weten hoe wetenschappelijke artikelen te gebruiken voor de eigen werksetting en als systeemtherapeut.

Onderzoeksvraag bedenken en een mini-onderzoek voorbereiden (presentatie bijeenkomst Wetenschap II).

Attitude (10%)

Kennis van eigen houding ten aanzien van wetenschap.

Huiswerk behorende bij bijeenkomst 13

Reflectieverslag

Literatuur behorende bij dag 13.

Bijeenkomst 14: Wetenschap II - in subgroepen bedenk je een onderzoeksvraag + opzet die gepresenteerd wordt op deze dag.

Dag 13

De therapeut zelf

Duur bijeenkomst

09.00 – 17.00

AANTAL LESUREN 6

Pauze : 2x 30 minuten

Lunch : 60 minuten

Inhoud

Theoretisch (15%)

Wat kan de systeemtherapeut hiermee met betrekking tot de systeemdynamiek en zichzelf? De cursist is zich bewust van de eigen plek in de therapie waarbij hij/zij ook direct deel uitmaakt van het systeem. Aandacht voor eigen ervaringen en emoties en waar de cliënt(en) hem/haar gemakkelijk kan raken.

Vaardigheden (60%)

Interventies gericht op het onderscheiden en in kaart brengen van sequenties in interactie, zowel in de kamer als uit het verhaal van de cliënten. Omgaan met tegenoverdracht, relatiebreuken met cliënten herstellen, recht nemen en houden op eigen expertise/perspectief.

Attitude (25%)

Op zoek naar of versteviging van de onvoorwaardelijke acceptatie van alle systeemleden én van zichzelf. En: coulance en mildheid, onvoorwaardelijke acceptatie ten aanzien van zichzelf als mens, als therapeut én als opleiding.

Literatuur

Aantal pagina's: 30+3+26=59

Samen in Gezinstherapie

Hoofdstuk 4 – Feedbackgericht werken, P92-122.

Reynolds, Vikki (2019)

The Zone of Fabulousness. Resisting vicarious trauma with connection, collective care and justice-doing that centre the people we work alongside. *Context*, 164, 2019, pp. 36-39.

Roberts, J. (2005/2007).

Transparantie en zelfonthulling in gezinstherapie: kansen en risico's. *Gezinstherapie wereldwijd*, (2007) 18:4, P388-414.

Huiswerk dag 14

Reflectieverslag

Literatuur behorende bij dag 14

Opdracht afsluiting Wetenschap.

Dag 14

Wetenschap II

Duur bijeenkomst

09.00 – 17.00

AANTAL LESUREN 6

Pauze : 2x 30 minuten

Lunch : 60 minuten

Doel bijeenkomst

De systeemtherapeut moet de betekenis van wetenschappelijk onderzoek voor de praktijk kennen, de verschillende soorten onderzoek (kwalitatief/kwantitatief) kunnen onderscheiden en uitkomsten kunnen toepassen op de dagelijkse praktijk. H/zij is in staat een wetenschappelijk artikel te kunnen lezen. De cursist leert relevante begrippen en vaardigheden om publicaties over wetenschappelijk onderzoek te begrijpen en kritisch te beoordelen. Dit dient toegespitst te zijn op de relatie- en gezinstherapie en vertaald te kunnen worden naar de klinische praktijk.

Inhoud

Onderzoek, theorie, methodologie, systemisch collaboratief praktijkgericht onderzoek. De cursist leert relevante begrippen en vaardigheden om publicaties over wetenschappelijk onderzoek te begrijpen en kritisch te beoordelen. Dit dient toegespitst te zijn op de relatie- en gezinstherapieën vertaald te kunnen worden naar de klinische praktijk. De deelnemer leert eigen dilemma's/ verwondering om te zetten in onderzoeksvragen en er een onderzoeksopzet bij te bedenken.

Literatuur

Aantal pagina's:

Hennik, Robert van (2020)

Practice Based Evidence Base Practice Part II

Navigating complexity and validation from within. *Journal of Family Therapy*, P1-19

Hennik, Robert van, Hillewaere, Bruno (2017).

Practice Based Evidence Based Practice. Navigating based on coordinated improvisation, collaborative learning and multi-methods research in Feedback Informed Systemic Therapy. *Journal of Family Therapy*. P288-309

Hennik, R. van, Strijbosch, E., Doorn, C. van, Lange, R. de, Overveld, T. van en Szablewski M.(2018).

Navigeren in feedback gestuurd systeemtherapeutisch werk. *Systeemtherapie 30.4*, 142-157.

Rober, P., Walravens, G. & Versteijnen, L. (2012).

In search of a tale they can live with: About loss, family secrets and selective disclosure. *Journal of Marital and Family Therapy*, 529-541.

Simon, Gail (2014)

Systemic inquiry as a form of qualitative inquiry. *Gail Simon and Alex Chard (eds.). Systemic Inquiry. Innovations in Reflexive Practice Research*, 3-29. Everything is Connected Press.

Inhoud

Theoretisch (40%)

De cursist leert relevante begrippen en vaardigheden om publicaties over wetenschappelijk onderzoek te begrijpen en kritisch te beoordelen. Dit dient toegespitst te zijn op de relatie- en gezinstherapie en vertaald te kunnen worden naar de klinische praktijk.

Vaardigheden (50%)

Interpreteren + beoordelen van wetenschappelijke artikelen.

Weten hoe wetenschappelijke artikelen te gebruiken voor de eigen werksetting en als systeemtherapeut.

Onderzoeksvraag bedenken en een mini-onderzoek voorbereiden (presentatie bijeenkomst Wetenschap II).

Attitude (10%)

Kennis van eigen houding ten aanzien van wetenschap.

Huiswerk voor bijeenkomst 15

Reflectieverslag.

Literatuur behorende bij dag 15.

Dag 15

Gezinnen I

Duur bijeenkomst

09.00 – 17.00

AANTAL LESUREN 6

Pauze : 2x 30 minuten

Lunch : 60 minuten

Doel bijeenkomst

In deze en de volgende bijeenkomst ligt de nadruk op werken met gezinnen in verschillende samenstellingen en gezinsfasen. We volgen de gezinscyclus en beginnen bij gezinnen met kinderen.

Literatuur, vooraf te lezen

Aantal pagina's: 22+32= 67

Samen in Gezinstherapie

Hoofdstuk 5 – De verhalen van het gezin en hun aarzelingen P124-138.

Hoofdstuk 8- Kindertekeningen in de gezinstherapeutische sessies P168-185.

Asen, E. & Fonagy, P. (2012/2016).

Gezinsinterventies op basis van mentaliseren. *Gezinstherapie wereldwijd*. (2016)27:77-97,
DOI :10.1007/s12440-015-0003-z. P77-97.

Hughes, D.A. (2007/2017)

Hoofdstuk 3: Ontwikkelen van SANE (speelsheid, acceptatie, nieuwsgierigheid, empathie).

Hechtingsgerichte gezinstherapie. Werken aan de basis. Amsterdam: SWP. P70-102.

Inhoud

Theoretisch (15%)

Aandacht voor de specifieke vragen van gezinnen die bij de systeemtherapeut komen, waarbij de IP (Identified Patient) lang niet altijd 'de patiënt' is.

Vaardigheden (70%)

SANE (speelsheid, acceptatie, nieuwsgierigheid, empathie) inzetten in systeemtherapie. Valideren, reframen, tracking.

Attitude (15%)

Extra aandacht voor het oproepen van speelsheid, enthousiasme, nieuwsgierigheid en empathie.

Huiswerk voor bijeenkomst 16

Reflectieverslag.

Literatuur behorende bij dag 16.

Dag 16

Gezinnen II - pubers en adolescenten

Duur bijeenkomst

09.00 – 17.00

AANTAL LESUREN 6

Pauze : 2x 30 minuten

Lunch : 60 minuten

Doel bijeenkomst

In deze bijeenkomst borduren we voort op de vorige bijeenkomst met gezinnen en losjes op de bijeenkomsten rondom echtparen: we werken vanuit de verbinding.

Literatuur

Aantal pagina's: 16+22+22+15=75

Ende, M. van den & Savenije, A. (2002).

Zwijgen versus spreken. Geheimen als copingsmechanisme bij biculturele adolescenten. *Systeemtherapie* (2002)14:4 P229-245

Hillewaere, B. (2008)

Verbinden om goed te kunnen loslaten. Systeemtherapie voor gezinnen met adolescenten. *Systeemtherapie* 20:4, P216-238.

Lebowitz, E., Dolberger, D., Nortov, E. & Omer, H. (2012/2014).

Oudertraining in geweldloos verzet bij overafhankelijke volwassen kinderen. *Gezinstherapie wereldwijd*, (2014) 25:4, 410-432. P410-432.

Omer, H. & Schlippe, A. von (2009/2010).

Kracht in plaats van macht. *Gezinstherapie wereldwijd*, (2010) 21:1, P47-62.

Inhoud

Theoretisch (20%)

De gezinsfase waarin ouders en pubers en adolescenten opnieuw het wiel moeten lijken uit te vinden gezien de taak van de jongere: in goede verbinding loslaten.

Vaardigheden (60 %)

Gericht oefenen met interventies.

Attitude (20%)

Onvoorwaardelijke acceptatie met begrenzing van gedrag. Zoeken naar verzoening.

Huiswerk voor bijeenkomst 17+18

Reflectieverslag.

Literatuur behorende bij dag 17+18.

Dag 17+18

Partnerrelatie I - Emotionally Focused Therapy

Partnerrelatie II - Impasses en blokkades.

Duur bijeenkomst

09.00 – 17.00

AANTAL LESUREN 6

Pauze : 2x 30 minuten

Lunch : 60 minuten

Doel bijeenkomst

Leren werken met partnerrelatieproblematiek.

De meeste competenties zijn aan bod gekomen, hierop wordt in de rest van de cursus voortgebouwd. Het betekent in dit stadium van de opleiding nog niet dat de competenties al eigen gemaakt zijn. De nadruk zal vanaf hier liggen op uitbouw en verdieping van de competenties.

Literatuur

Aantal pagina's: 12+7+18+17+18 = 72

Deij, P. (2012).

Focus op emoties. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 6:66, P416-428.

Deij, Petra en Verseveld, Judith van (2015).

Partnerrelatietherapie en seksualiteit – wat kan de systeemtherapeut ermee? *Systeemtherapie*, 27(2), 108-115.

Deij, P. (2018).

Verder na een affaire – werken met ontrouw. *Tijdschrift Persoonsgerichte experiëntiële Psychotherapie*, 10/2018, P18-23.

Engel, M. (2018)

Vanwege de storm is de veerdienst uitgevallen. EFT bij traumakoppels met twee therapeuten.

J. de Graag en J. Zoetmulder (red.), EFT in Uitvoering, een casusboek, 123-141. Utrecht: Stichting EFT Nederland.

Waal, J. de (2006)

Partnerrelatietherapie, regulatie van emotie en gehechtheidstheorieën. *Systeemtherapie, 18.4, P200-217*

Zoetmulder, J. (2018).

Mist op de dansvloer. EFT bij een angstige vermijdende gehechtheidsstijl.

J. de Graag en J. Zoetmulder (red.), EFT in Uitvoering, een casusboek, 161-179. Utrecht: Stichting EFT Nederland.

Inhoud

Theoretisch (20%)

Kennismaking met Emotionally Focused Therapy (EFT) en hoe dit, zonder het gehele model te moeten kennen, direct bruikbaar is.

Vaardigheden (50%)

Verhelderen van interactiepatronen (tracking/interactiesequenties), valideren, reframen (heretiketteren).

Attitude (30%)

Focus op de emoties en de achterliggende gehechtheidsboodschappen.

Huiswerk dag 19

Reflectieverslag.

Literatuur dag 19.

Invullen competentielijst.

3: Bestendigen en afsluiten

Dag 19

Oefendag II

Duur bijeenkomst

09.00 – 17.00

AANTAL LESUREN 6

Pauze : 2x 30 minuten

Lunch : 60 minuten

Doel bijeenkomst

Bij het afronden van de cursus hoort het presenteren van werk en stilstaan bij het feit dat dit eerste jaar bijna ten einde is.

Inhoud

Theoretisch (15%)

Afronden van de opleiding. Herhaling van perspectieven, grondbeginselen, methoden en technieken.

Vaardigheden (60%)

Integratie van geleerde vaardigheden, herhaling voor ondersteuning van de zwakkere plekken, bestendiging van dat wat goed gaat en weten hoe dat in te zetten op moeilijkere momenten in de therapie. Reflecteren op andermans werk.

Attitude (25%)

Hoe is de eigen attitude ten opzichte van systemen en systemisch werken veranderd?

Doel bijeenkomst

Integratie van de tot op heden opgedane kennis en vaardigheden in de praktijk van rollenspel en groepsoefeningen.

Literatuur

Handboek Systeemtherapie

Hoofdstuk 14 – Basisbegrippen – Justine van Lawick en Anke Savenije P203-222

Hoofdstuk 15 – Methoden en Technieken – Anke Savenije en Justine van Lawick P223 - 258

Herhalend lezen: wat is de stand van zaken? Wat wil je verdiepen qua kennis en vaardigheden?

Samen in Gezinstherapie

Hoofdstuk 6 – Luisteren P138-149

Hoofdstuk 7 – Enactments in het hier-en-nu van de sessie P150-161

Extra opdracht

Invullen competentielijst: wat is de stand van zaken?

Huiswerk dag 20

Reflectieverslag.

Dag 20

Oefendag III

Duur bijeenkomst

09.00 – 17.00

AANTAL LESUREN 6

Pauze : 2x 30 minuten

Lunch : 60 minuten

Doel bijeenkomst

Integratie van de tot op heden opgedane kennis en vaardigheden in de praktijk van rollenspel en groepsoefeningen.

Inhoud

Theoretisch (15%)

Afronden van de opleiding. Herhaling van perspectieven, grondbeginselen, methoden en technieken.

Vaardigheden (60%)

Integratie van geleerde vaardigheden, herhaling voor ondersteuning van de zwakkere plekken, bestendiging van dat wat goed gaat en weten hoe dat in te zetten op moeilijkere momenten in de therapie. Reflecteren op andermans werk.

Attitude (25%)

Hoe is de eigen attitude ten opzichte van systemen en systemisch werken veranderd?

Huiswerk dag 21 + 22

Voor dag 21: Reflectieverslag over dag 20

Voor dag 21: Eindopdracht

Voor dag 22: Neem iets mee dat symbool staat voor het afgelopen jaar

Eindpresentaties

Duur bijeenkomst

09.00 – 17.00

AANTAL LESUREN 6

Pauze : 2x 30 minuten

Lunch : 60 minuten

Lunch : 60 minuten

Doel bijeenkomst

Integratie van de tot op heden opgedane kennis en vaardigheden in de praktijk. Leren presenteren, leren feedback geven en feedback ontvangen.

Eindpresentaties worden doorgenomen in de subgroepen.

Inhoud

Theoretisch (15%)

Afronden van de opleiding. Integratie basiskennis.

Vaardigheden (60%)

Integratie van geleerde vaardigheden, herhaling voor ondersteuning van de zwakkere plekken, bestendiging van dat wat goed gaat en weten hoe dat in te zetten op moeilijkere momenten in de therapie. Reflecteren op andermans werk.

Attitude (25%)

Hoe is de eigen attitude ten opzichte van systemen en systemisch werken veranderd?

Eindopdracht: casuïstiekpresentatie

De eindopdracht bestaat uit twee onderdelen:

3. Casuïstiekpresentatie

(c) Casusconceptualisatie

Beschrijf:

- a. Hoeveelste sessie
- b. Organisatie/context waarin de behandeling plaatsvindt
- c. Behandelvraag/behandeldoel
- d. Beknopte casusconceptualisatie
- e. Motivatie voor de keuze van dit fragment

(d) Verbatim

Van een sessie neem je een fragment van 10-12 minuten dat je letterlijk (inclusief ehm ... ahhh ... herhalingen van woorden ... stiltes lacht / zucht ...) uitschrijft.

4. Reflectie op eigen werk

In de kantlijn van je verbatim verslag reflecteer je zelf op het fragment (met behulp van controlefunctie/opmerkingen, *niet* in de tekst zelf).

Voor je reflecties op je eigen werk kun je denken aan:

Vaardigheden

- ∞ Welke vaardigheden en interventies zie je terug in je eigen werk?
- ∞ Herken je deze interventies al op het moment zelf?
- ∞ Wat zag en hoorde je jezelf doen bij het terugkijken van de opname?
- ∞ Ben je bekend met en alert op je eigen goed ontwikkelde vaardigheden?
- ∞ Ben je alert op het feit dat deze wellicht te vaak inzet omdat ze je gemakkelijk vindt?
- ∞ Zet je ze vaak in? Kun je die mogelijk ook nog op andere manieren inzetten?

- ∞ Ben je bekend met en alert op je eigen zwakkere kanten met betrekking tot systemische vaardigheden?
- ∞ Wat zou je helpen deze verder te ontwikkelen?

Attitude

- ∞ De integratie van het systemisch denken en werken.
- ∞ Ben je bekend met je en alert op je eigen goed ontwikkelde kanten?
- ∞ Zet je die vaak in? Kun je die mogelijk ook nog op andere manieren inzetten?
- ∞ Ben je bekend met en alert op je eigen zwakkere kanten met betrekking tot systemisch denken en werken?
- ∞ Welke kanten hebben bij jou nog extra aandacht nodig?

Theoretisch

- ∞ Wat zag je terug in je eigen werk qua theorie, qua model?

Kies een fragment waar je trots op of blij mee bent: een stukje van een goed lopende sessie, een leuk systeem, een mooie interventie. Maar het mag ook een fragment zijn waar je je vragen bij hebt, of wanhopig van werd: een moeilijk lopend gesprek, mislukte interventies, een breuk in de werkalliantie, moeite met meervoudige partijdigheid, of

Je wordt NIET (herhaal – *NIET!*) beoordeeld op hoe goed iets wel of niet verliep; je wordt beoordeeld op je eigen reflecties daarop. Wat zag je jezelf doen, hoe kijk je er op terug, wat had je óók kunnen doen en had mogelijk naar iets anders geleid. Ben je tevreden of ontevreden over iets (of alles) wat je deed. Wees daarin eerlijk, kraak je zelf niet onnodig af en maak zaken niet 'mooier' dan ze zijn. Sessies (of delen ervan) gaan goed, en (delen van) sessies gaan minder goed of zelfs slecht. Dat is normaal.

Het gaat er om dat jij laat zien dat jij met enige afstand naar je eigen werk kunt kijken, en daar op kunt reflecteren, op adequate wijze en niveau dat hoort bij een systeemtherapeut in opleiding.

Je stuurt de conceptualisatie en het verbatim + de eigen reflecties vooraf *niet* op naar je reflectiemaatjes, maar naar Petra en Robert, uiterlijk dinsdag 26-04-2021, 23.59. Behalve een bevestiging van ontvangst reageren wij niet inhoudelijk.

Programma dag 21

De indeling van de dag hangt af van het aantal deelnemers. Uitgaande van reflectiegroepen van vier personen (maximaal aantal per reflectiegroep) zijn er vier rondes ingepland.

Deelnemers lezen en bespreken elkaars verbatim + reflecties in de vaste reflectiegroepen.

Er is voldoende tijd en ruimte voor pauzes, tussen de rondes door zijn korte plenaire momenten om te delen hoe een bepaalde ronde verliep; hoe het was feedback te geven dan wel te ontvangen.

Dag 22

Afsluiting Basisjaar

Doel bijeenkomst

Afscheid nemen van dit basisjaar, de toekomst tegemoet.

Inhoud

Stilstaan bij hetgeen bereikt is, terugblikken, vooruitkijken, afscheid nemen.

09.30 – 10.30

- in te vullen met behulp van cursisten, inventariseren en zoilstaan bij laatste dag

*losse eindjes

*openstaande vragen

*wensen

* leuke dingen

* bepaalde groepsoefeningen

10.30 – 11.00 pauze

11.00 – 12.30

- invulling naar aanleiding van inventarisatie

12.30 – 13.30 pauze

13.30 – 14.30

- Reflectiegroepjes: doornemen competentielijsten

14.30 – 15.00 pauze

15.00 – 17.00

-eindfeedback van de docenten en feestelijke uitreiking certificaten